

Bibliographie

I. Archivalien

Großbritannien

National Archives, Londyn-Kew [NA]:
Cabinet Papers
Foreign Office [FO]
War Office [WO]
National Archives of Scotland, Edinburgh [NAS]:
Philip Kerr Papers [PK]
Parliamentary Archives, London [PA]:
Lloyd George Papers [LG]
Churchill College, Cambridge [CCC]:
Churchill Papers [CHAR]
Maurice Hankey Papers [HNKY]
Oxford University, Bodleian Library [OU-BL]:
Horace Rumbold Papers

Vereinigte Staaten

Instytut Józefa Piłsudskiego New York [IJP]:
Akta Adiutantury Generalnej Naczelnego Dowództwa [AGND]
Papieri gen. Tadeusza Rozwadowskiego
Columbia University Library, Manuscript Collections – Bakhmeteff Archive, New York:
Evgenii Sablin Collection
P. S. Makhrov Collection
Library of Congress – Manuscript Division, Washington, D. C.:
Bainbridge Colby Papers
Breckinridge Long Papers

Russland

Rossiiskij Gosudarstvennyj Voennyj Archiv, Moskau [RGVA]:
Fonds 104, Upravlenie armiami Zapadnogo Fronta
Rossiiskij Gosudarstvennyj Archiv Socjalno-Političeskoj Istorii, Moskva [RGASPI]:
Fonds 5, op. 1 [Politisches Sekretariat Lenins]
Fonds 17, op. 2 [Sitzungsprotokolle der Vollversammlungen des ZK der KC RKP(b)]
Fonds 17, op. 3 [Sitzungsprotokolle des Politbüros]

Schweiz

Archiv des Polnischen Museums in Rapperswil [AMPR]:
Nachlass Józef Mackiewicz

Polen

Zakład Narodowy Ossolińskich, Wrocław:
rkps 16501/III: Korrespondenz General Kazimierz Sosnkowskis

II. Dokumentensammlungen und andere Quellenveröffentlichungen

- American Reports on the Polish-Bolshevik War 1919–1920*, hg. v. Janusz Cisek, Warszawa: Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2010.
- The Austen Chamberlain Diary Letters. The Correspondence of Sir Austen Chamberlain with his Sisters Hilda and Ida, 1916–1937*, hg. v. R. C. Self, Cambridge: Cambridge University Press, 1995.
- Baranowski, Władysław, *Rozmowy z Piłsudskim 1916–1931*, Warszawa: Biblioteka Polska, 1938.
- Begbie, Harold, *Mirrors of Downing Street: Some Political Reflections*, London: Mills & Boon, 1920.
- Bol'shevit'skoe rukovodstvo. Perepiska. 1912–1927*, hg. v. A. V. Kvašonkin, A. J. Livšin, O. V. Chlevnjuk u. a., Moskva: Rossen, 1996.
- Bonham Carter, Violet, *Winston Churchill as I Knew Him*, London: Reprint Society, 1966.
- The Churchill Documents*, vol. 9: *Disruption and Chaos, July 1919 – March 1921*, hg. v. Martin Gilbert, Hillsdale: Hillsdale Press, 1977.
- Curzon, George N., *Persia and the Persian Question*, London; New York: Longmans, 1892.
- Curzon, George N., *Russia in Central Asia*, London: Franz Cass, 1889.
- Dmowski, Roman, *Polityka polska i odbudowanie państwa*, bearb. v. Tomasz Wituch, Bd. 2, Warszawa: PAX, 1988.
- Documents diplomatiques français, 1920 [DDF]*, Bd. 1 (10 janvier – 18 mai), hg. v. Jacques Bariéty et al., Paris, Imprimerie Nationale, 1997; Bd. 2 (19 mai – 23 septembre), hg. v. Jacques Bariéty et al., Paris, Imprimerie Nationale, 1999; Bd. 3 (24 septembre 1920–5 janvier 1921), hg. v. Anne Hogenhuis-Seliverstoff et al., Bruxelles, Peter Lang, 2002; *Annexes* (10 janvier 1920–31 Décembre 1921), hg. v. Jacques Bariéty, Bruxelles: Peter Lang, 2005.
- Documents on British Foreign Policy 1919–1939 [DBFP]*, First series, vol. II, 1919, hg. v. E. L. Woodward, R. Butler, London: Her Majesty's Stationery Office, 1948; vol. III, hg. v. E.[rnest] L.[ewellyn] Woodward, Rohan Butler, London 1949; vol. VII, 1920, hg. v. R. Butler, J.[ohn] P.[atrick] T.[uer] Bury, London: Her Majesty's Stationery Office, 1958; vol. VIII, hg. v. R. Butler, J. P. T. Bury, London 1958; vol. XI, hg. v. Rohan Butler, J.[ohn] P.[atrick] T.[uer] Bury, London: Her Majesty's Stationery Office, 1961.
- Dokumenty i materiały do historii stosunków polsko-radzieckich [DiM]*, Bd. 2, listopad 1918 – kwiecień 1920, hg. v.: Weronika Gostyńska u. a., Warszawa: Książka i Wiedza, 1961.
- Dokumenty vnešnej politiki SSSR*, Bd. 2, hg. v. G. K. Deev und E. M. Žukov, Moskva: Gosudarstvennoe Izdatel'stvo Političeskoj Literatury, 1958; Bd. 3, hg. v. G. A. Belov, J. S. Garmaš u. a., Moskva: Gosudarstvennoe Izdatel'stvo Političeskoj Literatury, 1959.
- Gregory, John Duncan, *On the Edge of Diplomacy: Rambles and Reflections, 1902–1928*, London: Hutchinson, 1929.
- Headlam-Morley, James, *A Memoir of the Paris Peace Conference 1919*, hg. v. Agnes Headlam-Morley, Russell Bryant, Anna Cieniała, New York: Barnes & Noble 1972.
- The Intimate Papers of Colonel House*, hg. v. Charles Seymour, vol. 3, Boston: Houghton Mifflin, 1928.
- „Ja prošu zapisyvat' men'she: éto nie dolžno popadat' v pečat'“. Vystuplenija V. I. Lenina na IX konferencii RKP(b) 22 sentjabrja 1920 g., bearb. v. A. N. Artizov, R. A. Usikov, in: *Istoričeskij Archiv* (1992), Nr. 1, S. 17–18.
- Kerr, Lothian [Philip], *Pacifism Is Not Enough, Nor Patriotism Either*, London: Oxford University Press, 1935.
- Knjazev, G. A., *Iz zapisnych knižek russkogo intelligenta (1919–1922)*, in: *Russkoe prošloe*, Bd. 5 (St. Peterburg 1994), S. 148–242.

- Komintern i ideja mirovoj revolucii. Dokumenty*, hg. v. J. S. Drabkin, D. G. Babičenko, Moskva: Nauka, 1998.
- Lenin, Vladimir Iljič, *Neizvestnye dokumenty 1891–1922*, hg. v. Jurij N. Amiantov u. a., Moskva: Rosspen 1999.
- *Polnoe sobranie sočinenij* [PSS], Bd. 51, Moskva 1965.
- *Werke*, Bd. 31: *Mai – November 1920*, Berlin: Dietz 1966
- Listy generała dywizji Kazimierza Sosnkowskiego do marszałka Józefa Piłsudskiego w okresie wyprawy kijowskiej (kwiecień – maj 1920 r.)*, bearb. v. Włodzimierz Suleja, in: *Przegląd Wschodni* 2 (1992/93), Nr. 1(5).
- Listy Józefa Piłsudskiego*, wstęp i oprac. Kazimierz Świtalski, „Niepodległość”, Bd. 7 (N. F.), Londyn; Nowy Jork 1962.
- Lloyd George, David, *War Memoirs*, vol. 1, London: Odhams Press, [1935].
- Lord Riddell's Intimate Diary of the Peace Conference and After 1918–1923*, London: Hodder & Stoughton, 1933.
- Machrov, Petr S., *V Beloj armii generala Denikina. Zapiski načal'nika štaba Glavnokomandujuščego Voo-ružennymi Silami Juga Rossii*, Sankt-Peterburg: Izd. Logos 1994.
- Mackiewicz, Józef, *Lewa wolna*, Londyn: Polska Fundacja Kulturalna, 1965.
- *Zwycięstwo prowokacji*, Londyn: Kontra, ²1983.
- Mackinder, Halford, *Democratic Ideals and Reality. A Study in the Politics of Reconstruction*, London, Constable and Co., 1919.
- Mały Rocznik Statystyczny Polski*, Londyn: Ministerstwo Informacji, 1941.
- [Namier, Lewis], *Nieznany list brytyjskiego historyka*, oprac. Jan Pisuliński, in: *Zeszyty Historyczne* (Pa-ryż), 2002, H. 141.
- N. S. Trubetzkoy's Letters and Notes*, hg. v. Roman Jakobson, The Hague; Paris, Mouton Publishers, 1975.
- Nicolson, Harold, *Diaries & Letters, 1930–1939*, hg. v. Nigel Nicolson, London: Collins, 1966.
- Odbudowa państwowości polskiej. Najważniejsze dokumenty. 1912 – styczeń 1924*, hg. v. Kazimierz Kuma-niecki, Warszawa; Kraków: Księgarnia J. Czerneckiego, 1924.
- The Papers of Woodrow Wilson*, vol. 65, February 28 – July 31, 1920, hg. v. A. S. Link, J. E. Little, Princeton: Princeton University Press, 1991; vol. 66, August 2 – December 23, 1920, hg. v. A. S. Link, J. E. Little, Princeton 1992.
- Papers Relating to the Foreign Relations of the United States* [FRUS], 1920, Vol. III, US Government Prin-ting Office, Washington, D. C., 1936; 1919, *Russia*, Washington 1937.
- Piłsudski, Józef, *Pisma zbiorowe*, tom 5, hg. v. Kazimierz Świtalski, Warszawa: Instytut Józefa Piłsud-skiego 1937.
- Pol'sko-sovetskaja vojna 1919–1920 (Rannee ne opublikovannye dokumenty i materialy)*, hg. v. Ivan I. Kost-juško, č. 1, Moskva: Rossijskaja Akademija Nauk, Institut Slavjanovedenija i Balkanistiki, 1994.
- Posly nesuščestvujusčej strany*, in: „Soveršennno lično i doveritel'no!“. B. A. Bachmetev – V. A. Maklakov – perepiska 1919–1951, Bd. 1 (avgust 1919 – sentjabr' 1921), hg. v. O. V. Budnickij, Moskva; Stan-ford: Rosspen; Hoover Institution, 2001.
- Pound/Joyce: the Letters of Ezra Pound to James Joyce, with Pound's Essays and Articles about Joyce*, hg. v. Forrest Read, New York: New Directions, 1970.
- Prawo międzynarodowe i historia dyplomatyczna. Wybór dokumentów*, Bd. 2, hg. v. Leon Gelberg, War-szawa: PWN, 1958.
- Romer, Eugeniusz, *Pamiętnik paryski*, 1918–1919, Wrocław: Ossolineum, 1989.
- Rosyjski łącznik Naczelnika. Listy Karola Wędziagolskiego do Piotra Wandyczca*, wstęp i oprac. Andrzej No-wak, „Arcana“ 2006, nr 70–71 (4–5).

- Russkaja voennaja ėmigracija 20-ch – 40-ch godov. Dokumenty i materialy*, Bd. 1 (1920–1922 gg), Buch 1 (Iščod), hg. v. V. A. Zolotarev u. a., Moskva: Izdatel'stvo Triada, 1998.
- Sąsiedzi wobec wojny 1920 roku. Wybór dokumentów*, oprac. Janusz Cisek, Londyn: Polska Fundacja Kulturalna, 1990.
- Selection of Smuts Papers*, vol. IV, *November 1918 – August 1919*, hg. v. W. K. Hancock; Jean van der Poel, Cambridge: Cambridge University Press, 1966.
- Solženicyн, Aleksandr, *Raskazanie i samoograničenie kak kategorii nacional'noj žyzni*, in: *Iz pod glyb. Sbornik statej*, hg. v. Igor Šafarevič, Paris 1974 (dt. Version: Reue und Selbstbeschränkung als Kategorien des nationalen Lebens, in: Alexander Solschenizyn, *Stimmen aus dem Untergrund. Zur geistigen Situation in der UdSSR*, Darmstadt (u. a.) 1975, S. 117–156).
- Sprawy polskie na konferencji pokojowej w Paryżu w 1919 r. Dokumenty i materiały*, hg. v. Remigiusz Bierzaneł i Józef Kukułka, Bd. 1–2, Warszawa: PWN, 1965, 1967.
- Stevenson, Frances, *Lloyd George. A Diary*, hg. v. A. J. P. Taylor, London: Hutchinson, 1971.
- Suleja, Włodzimierz, *Dwa listy Stanisława Patka do Józefa Piłsudskiego ze stycznia 1920 roku. Przygotowanie wyprawy kijowskiej*, in: *Idea Europy i Polska w XIX–XX wieku. Księga ofiarowana dr. Adolfowi Juzwence...*, Wrocław: Ossolineum, 1999.
- Tajne rokowania polsko-radzieckie w 1919 r. Materiały archiwalne i dokumenty*, oprac. Weronika Gostyńska, Warszawa: PWN, 1986.
- Toynbee, Arnold J., *Acquaintances*, London: Oxford University Press, 1967.
- The Trotsky Papers 1917–1922*, hg. v. J. Meijer, Bd. 2 (1920–1922), The Hague; Paris, Mouton Publishers, 1971.
- Time of Troubles. The Diary of Iurii Vladimirovich Got'e – Moscow – July 8, 1917 to July 23, 1922*, transl., hg. v., and introd. by Terrence Emmons, Princeton: Princeton University Press, 1988.
- W obronę prawdy historycznej. Głosy i opinie o książce „Lewa wolna”*, Londyn: Stowarzyszenie Polskich Kombatantów, 1966.
- War and Diplomacy. The Making of a Grand Alliance*, hg. v. Oleg A. Rzheshesky, Amsterdam: Harwood Academic Publishers, 1996.
- Wellington, Arthur Duke, *Supplementary Despatches, Correspondence, and Memoranda*, vol. IX, London: John Murray, 1862.

III. Presse

„The Times“, Dezember 1919 – März 1921.

IV. Monographien, Abhandlungen, Aufsätze

- Addison, Paul, *Lloyd George and Compromise Peace in the Second World War*, in: *Lloyd George: Twelve Essays*, hg. v. A. J. P. Taylor, London: Hamish Hamilton, 1971.
- Baker, Mark, *Lewis Namier and the Problem of Eastern Galicia*, in: *Journal of Ukrainian Studies* 23 (1998), Nr. 2.
- Bennett, G. H., *British Foreign Policy During the Curzon Period, 1919–1924*, New York: St. Martin's Press, 1995.

- Bernštam, M., *Storony v graždanskoj vojne, 1917–1922 gg. (Problemy, metodologija, statistika)*, Moskva: Otečestvennaja Biblioteka, 1992.
- Billington, David P., Jr., *Lothian. Philip Kerr and the Quest for World Order*, Westport; London: Praeger, 2006.
- Biskupski, Marian, *The Wilsonian View of Poland: Idealism and Geopolitical Traditionalism*, in: *Wilsonian East Central Europe. Current Perspectives*, hg. v. John S. Micgiel, New York: The Pilsudski Institute, 1995.
- Blouet, Brian, *Halford Mackinder: A Biography*, College Station, Texas: A. & M. Press, 1987.
- Borzęcki, Jerzy, *Nielatwy kompromis: granica ryska w świetle rokowań w Mińsku i Rydze* (II), in: *Arcana* (2005), Nr. 61–62 (1–2).
- Borzęcki, Jerzy, *The Soviet-Polish Peace of 1921 and the Creation of Interwar Europe*, New Haven; London: Yale University Press, 2008.
- Brinkley, George A., *Allied Intervention in South Russia, 1917–1921*, Notre Dame, IL: Notre Dame University Press, 1966.
- Bruski, Jan Jacek, *Petlurowcy. Centrum Państwowe Ukraińskiej Republiki Ludowej na wychodźstwie (1919–1924)*, Kraków: Arcana, 2000.
- Butler, James Ramsay M., *Lord Lothian (Philip Kerr) 1882–1940*, London: Macmillan, 1960.
- Carley, Jabara Michael, *Anti-Bolshevism in French Foreign Policy: The Crisis in Poland*, in: *The International History Review* 2 (1980), No. 3. (July).
- Carley, Jabara Michael, *The Politics of Anti-bolshevism: the French Government and the Russo-Polish War, December 1919 to May 1920*, in: *The Historical Journal* (1976), No. 19 (1).
- Carley, Jabara Michael, *Silent Conflict. A Hidden History of Early Soviet-Western Relations*, Lanham: Rowman & Littlefield, 2014.
- Carroll, Eber Malcolm, *Soviet Communism and Western Opinion 1919–1921*, Chapel Hill: University of Northern Carolina, 1965.
- Cienciąła, Anna, *Polityka brytyjska wobec odrodzenia Polski*, in: *Zeszyty Historyczne* (Paris), 1969, H. 16.
- Cienciąła, Anna, Komarnicki, Tytus, *From Versailles to Locarno. Keys to Polish Foreign Policy 1919–1925*, Lawrence: Kansas University Press, 1984.
- Cisek, Janusz, *Kalendarium działalności Józefa Piłsudskiego. Uzupełnienie do „Kroniki życia Józefa Piłsudskiego 1867–1935”*, Nowy Jork: Instytut Józefa Piłsudskiego, 1992.
- The Crimean War 1853–1856. Colonial Skirmish or Rehearsal for World War*, hg. v. Jerzy Borejsza, Warszawa: Neriton, 2011.
- Davies, Norman, *Lloyd George i Polska 1919–1920*, Gdańsk: Wyd. Uniwersytetu Gdańskiego, 2000 (Erst-abdruck in: „Journal of Contemporary History“ 6 <1974>).
- Davies, Norman, *Sir Horace Rumbold w Warszawie, 1919–1920*, in: *Dzieje Najnowsze* 3 (1971), H. 3.
- Davies, Norman, *Sir Maurice Hankey and the Inter-Allied Mission to Poland, July – August 1920*, in: *The Historical Journal* 15 (1972), No. 3.
- Davies, Norman, *White Eagle, Red Star. The Polish-Soviet War, 1919–1920*, London: Orbis Books, 1983.
- Debo, Richard K., *Survival and Consolidation: The Foreign Policy of Soviet Russia, 1918–1921*, Montreal; Kingston: McGill University Press, 1992.
- Dugin, Aleksandr, *Osnovy geopolitiki*, Moskva: Arktogeja-centr, 1997.
- Eberhardt, Piotr, *Twórcy geopolityki polskiej*, Kraków: Arcana, 2006.
- Eberhardt, Piotr, *Koncepcja Heartlandu Halforda Mackindera*, in: *Przegląd Geograficzny* 83 (2011), No. 2.
- Egremont, Max, *A Life of Arthur Balfour*, London: Collins, 1980.
- Fayet, Jean-François, *Karl Radek (1885–1939). Biographie politique*, Bern: Peter Lang, 2002.
- Fiddick, Thomas, *Russia's Retreat from Poland. From Permanent Revolution to Peaceful Coexistence*, London; New York: St. Martin's Press, 1990.

- Fry, Graham Michael, *And Fortune Fled. David Lloyd George, the First Democratic Statesman, 1916–1922*, New York: Peter Lang, 2011.
- Gervais, Céline, *La politique de la France à l'égard de la Pologne et de l'URSS. À la lumière des archives du Quai d'Orsay*, in: *La guerre polono-soviétique 1919–1920*, hg. v. Céline Gervais, Lausanne: L'Age d'Homme, 1975.
- Gierowska-Kałuża, Joanna, *Odczyt Marszałka Piłsudskiego wygłoszony 24 sierpnia 1923 roku w Wilnie*, in: *Przegląd Wschodni* 5 (1998), H. 4 (20).
- Gierowski, Józef Andrzej, *Historia Włoch*, Wrocław: Ossolineum 1985.
- Giertych, Jędrzej, *Letter to the Editor of „Polin“*, in: *Polin. A Journal of Polish-Jewish Studies*, vol. 5: Oxford 1990.
- Gilbert, Martin, *Churchill. A Life*, London: Pimlico, 2000.
- Gilbert, Martin, *Sir Horace Rumbold. Portrait of a Diplomat 1869–1941*, London: Heinemann, 1973.
- Gilbert, Martin, *World in Torment. Winston S. Churchill 1917–1922*, London: Minerva, 1990.
- Gilmour, David, *Curzon: Imperial Statesman*, New York: Farrar, Strauss & Giroux, 1994.
- Gleason, John Howes, *The Genesis of Russophobia in Great Britain. A Study of the Interaction of Policy and Opinion*, Cambridge: Mass., Harvard University Press, 1950.
- Gmurczyk-Wrońska, Małgorzata, *Stanisław Patek w dyplomacji i polityce (1914–1939)*, Warszawa: Instytut Historii PAN – Neriton, 2013.
- Gray, John, *The Immortalization Commission. Science and the Strange Quest to Cheat Death*, New York: Farrar, Straus and Giroux, 2011.
- Grif sekretnosti snjat. Poteri vooružennych sil SSSR v vojnach, boevych dejstvijach i voennykh konfliktach. Statističeskoe issledovanie*, hg. v. G. F. Krivošeev, Moskva: Voennoe Izdatel'stvo 1993
- Grigg, John, *The Young Lloyd George*, London: Penguin, 2002 (1973)
- Grigg, John, *Lloyd George: The People's Champion, 1902–1911*, Oakland: University of California Press, 1978.
- Grigg, John, *Lloyd George: From Peace to War, 1912–1916*, Oakland: University of California Press, 1985.
- Grigg, John, *Lloyd George: War Leader, 1916–1918*, London: Penguin, 2002.
- Hague, Ffion, *The Pain and the Privilege. The Women in Lloyd George's Life*, London: Harper Press, 2008.
- Himmer, Richard, *Soviet Policy toward Germany during the Russo-Polish War, 1920*, in: *Slavic Review* 35 (1976), No. 4.
- Hovi, Kalervo, *Alliance de Revers. Stabilization of France's Alliance Policies in East Central Europe 1919–1921*, Turku: Turku University, 1984.
- Hughes, Michael, *British Foreign Secretaries in an Uncertain World, 1919–1939*, New York: Routledge, 2006.
- Hunczak, Taras, *Sir Lewis Namier and the Struggle for Eastern Galicia, 1918–1920*, in: *Harvard Ukrainian Studies* 1 (1977), No. 2.
- Jędrzejewicz, Wacław, Cisek, Janusz, *Kalendarium życia Józefa Piłsudskiego*, Bd. 1 (1867–1918) und 2 (1918–1926), Wrocław: Ossolineum 1994.
- Karpus, Zbigniew, *Wschodni sojusznicy Polski w wojnie 1920 roku. Oddziały wojskowe ukraińskie, rosyjskie, kozackie i białoruskie w Polsce w latach 1919–1920*, Toruń: Wyd. Adam Marszałek, 1999.
- Kennan, George F., *Russia and the West Under Lenin and Stalin*, Boston: Little Brown and Co., 1960.
- Kennan, George F., *Soviet-American Relations*, vol. 2: *The Decision to Intervene*, Princeton: Princeton University Press, 1958.
- Killen, Linda, *The Search for a Democratic Russia: Bakhmetev and the United States*, in: *Diplomatic History* 2 (Summer 1978), No. 3.
- Kissinger, Henry, *Diplomacy*, New York: Simon and Schuster, 1993.

- Kolmagorov, K. N., *D. Lloid Džordž i pol'skij vopros vo vremja Pervoj mirovoj vojny i Parižskoj mirnoj konferencii*, in: Baltijskij region v istorii Rossiji i Evropy, hg. v. A. P. Klemeščev u. a., Kaliningrad: Izd. RGU im. Kanta 2005.
- Komarnicki, Tytus, *Rebirth of the Polish Republic. A Study in the Diplomatic History of Europe, 1914–1920*, Melbourne: Heinemann Ltd., 1957.
- Krzyżanowski, Adam, *Z historii stosunków polsko-sowieckich nazajutrz po wojnie światowej*, in: Przegląd Współczesny 58 (1936), Nr. 73.
- Kukułka, Józef, *Francja a Polska po traktacie wersalskim (1919–1922)*, Warszawa: PWN, 1970.
- Kuromiya, Hiroaki, Andrzej Peptoński, *Między Warszawą a Tokio. Polsko-japońska współpraca wywiadowcza 1904–1944*, Toruń: Wyd. Adam Marszałek, 2009.
- Kutrzeba, Tadeusz, *Wyprawa kijowska 1920 roku*, Warszawa: Gebethner i Wolff, 1937.
- Latawski, Paul, *The Dmowski – Namier Feud, 1915–1918*, in: Polin. A Journal of Polish-Jewish Studies, vol. 2: Oxford 1987.
- Latawski, Paul, *A Reply to Giertych*, in: Polin. A Journal of Polish-Jewish Studies, vol. 5: Oxford 1990.
- Leczyk, Marian, *Komitet Narodowy Polski a Ententa i Stany Zjednoczone 1917–1918*, Warszawa: PWN, 1966.
- Leinwand, Artur, *Polska a Denikin. Z dziejów stosunków między Polską a kontrewolucją na południu Rosji w latach 1918–1920*, in: *Z dziejów wojny i polityki. Księga pamiątkowa ku uczczeniu siedemdziesiątej rocznicy urodzin prof. dra Janusza Wolińskiego*, Wojskowa Akademia Polityczna im. Feliksa Dzierżyńskiego, Warszawa 1964.
- Lentin, Antony, *Lloyd George and the Lost Peace. From Versailles to Hitler, 1919–1940*, New York: Palgrave-Macmillan, 2001.
- Lincoln, W. Bruce, *Mikołaj I*, przeł. Henryk Krzeczkowski, Warszawa: PIW, 1988.
- Lundgreen-Nielsen, Kay, *The Polish Problem at the Paris Peace Conference. A Study of the Policies of the Great Powers and the Poles, 1918–1919*, Odense: Odense University Press, 1979.
- Łaptos, Józef, *Francuska opinia publiczna wobec spraw polskich w latach 1919–1925*, Wrocław: Ossolineum, 1983.
- Łukasik-Duszyńska, Monika, *Brytyjskie poselstwo donosi. Posłowie brytyjscy wobec stosunków Polski z państwami bałtyckimi 1920–1926*, Warszawa: Wyd. Academica, 2008.
- Macfarlane, L. J., *Hands off Russia: British Labour and the Russo-Polish War, 1920*, in: Past and Present, Dec. 1967, Nr. 38.
- MacMillan, Margaret, *Peacemakers. Six Months that Changed the World*, London: John Murray, 2001.
- Malewski, Józef [Włodzimierz Bolecki], *Ptasznik z Wilna. O Józefie Mackiewicz*, Kraków: Arcana, 1991.
- Materski, Wojciech, *Na widenie. II Rzeczpospolita wobec Sowietów 1918–1943*, Warszawa: ISP PAN – Rytm, 2005.
- Matwiejew, Giennadij F., *Stosunki polsko-sowieckie w latach 1917–1921*, in: *Białe plamy, czarne plamy. Sprawy trudne w relacjach polsko-rosyjskich 1918–2008*, hg. v. Daniel Rotfeld, Anatolij Torkunow, Warszawa: Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, 2010.
- Mayer, Arno J., *Politics and Diplomacy of Peacemaking. Containment and Counterrevolution at Versailles, 1918–1919*, New York: Alfred A. Knopf, 1967.
- Mazurek, Mariusz, *Great Britain, the United States and the Polish–Soviet Peace Treaty of Riga, 1920–1921*, in: Niepodległość (1988), Bd. 21 (N. F.).
- Michutina, Irina V., *Pol'sko-sovetskaja vojna 1919–1920 gg.*, Moskwa: Rossijskaja Akademija Nauk, Institut Slawjanovedenija i Balkanistiki, 1994.
- Miedziński, Bogusław, *Wojna i pokój*, cz. 3, in: Kultura (1966), Nr. 9.
- Milbank Farrar, Marjorie, *Principled Pragmatist. The Political Career of Alexandre Millerand*, New York; Oxford: Berg, 1991.

- Namier, Julia, *Lewis Namier. A Biography*, London: Oxford University Press, 1971.
- Namier, L.[ewis] B., *Conflicts. Studies in Contemporary History*, London: Macmillan 1942.
- Namier, L.[ewis] B., *Facing East*, London: Hamis Hamilton, 1947.
- Naylor, John F., *A Man and an Institution: Sir Maurice Hankey, the Cabinet Secretariat and the Custody of Cabinet Secrecy*, Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
- Neville, Peter, *The Foreign Office and Britain's Ambassadors to Berlin*, in: *The Foreign Office and British Diplomacy in the Twentieth Century*, hg. v. Gaynor Johnson, New York: Routledge, 2005.
- Ng, Amy, *Nationalism and Political Liberty. Redlich, Namier, and the Crisis of Empire*, Oxford: Oxford University Press, 2004.
- Nowak, Andrzej, *Documents diplomatiques français – źródła do politycznej historii wojny polsko-sowieckiej w 1920 roku*, in: *Dzieje Najnowsze* 38 (2006), H. 3.
- Nowak, Andrzej, *Historie politycznych tradycji. Piłsudski, Putin i inni*, Kraków: Arcana, 2007.
- Nowak, Andrzej, *Jak rozbić rosyjskie imperium? Idee polskiej polityki wschodniej (1733–1921)*, Kraków: Arcana, ²1999.
- Nowak, Andrzej, „Jedna, niepodzielna” i „małe narody” Imperium. Formowanie i konsekwencje idei politycznej „białej” Rosji (jesień 1918 – wiosna 1919), in: *Przegląd Wschodni* 7 (2000), H. 1(25).
- Nowak, Andrzej, *Mocarstwa zachodnie wobec niepodległości Ukrainy: wiosna 1920*, in: *Między Odrą a Uralem. Księga pamiątkowa dedykowana profesorowi Władysławowi A. Serczykowi*, hg. v. Wojciech Wierzbieniec, Rzeszów: Wyd. Uniw. Rzeszowskiego, 2010.
- Nowak, Andrzej, *Polityka wschodnia Józefa Piłsudskiego (1918–1921). Koncepcja i realizacja*, in: *Zeszyty Historyczne* (Paris) (1994), H. 107.
- Nowak, Andrzej, *Polska i trzy Rosje. Studium polityki wschodniej Józefa Piłsudskiego*, Kraków: Arcana, 2001.
- Nowak-Kiełbikowa, Maria, *Polska – Wielka Brytania 1918–1923. Kształtowanie się stosunków politycznych*, Warszawa: PWN, 1975.
- O'Connor, Timothy E., *The Engineer of Revolution: L. B. Krasin and the Bolsheviks, 1870–1926*, Boulder: Westview Press, 1992.
- Officer, Lawrence H., Williamson, Samuel H., *Five Ways to Compute the Relative Value of a UK Pound Amount, 1270 to Present*, MeasuringWorth, 2014: <http://www.measuringworth.com/ppoweruk>, Zugriff: 2.02.2015.
- Pajewski, Janusz, *Dwie zachodnie opinie wobec koncepcji granic państwa polskiego (1917, 1919)*, in: *Studia historica slavo-germanica*, Poznań: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 6 (1977).
- Pałasz-Rutkowska, Elżbieta, *Polityka Japonii wobec Polski 1918–1941*, Warszawa: Wyd. Nozomi, 1998.
- Parsadanova, Valentina S., Moskwa v 1920 godu, in: *Stolica i provincija v istorii Rossii i Pol'si*, hg. v. Boris V. Nosov, Moskwa: Institut Slavjanovedenija RAN, 2008.
- Persil, Raoul, *Alexandre Millerand, 1859–1943*, Paris: Société d'éditions françaises et internationales, 1949.
- Petracchi, Giorgio, *Da San Pietroburgo a Mosca. La diplomazia italiana in Russia 1861/1941*, Roma: Bonacci, 1993.
- Piszczkowski, Tadeusz, *Anglia a Polska 1914–1939: w świetle dokumentów brytyjskich*, Londyn: Oficyna Poetów i Malarzy, 1975.
- Porchet, Alain, *Obraz stosunków francusko-polskich w prasie francuskiej w latach 1919–1921*, in: *Rok 1920 z perspektywy osiemdziesięciolecia*, hg. v. Andrzej Ajnenkiel, Warszawa: Wyd. Neriton, 2001.
- Radosh, Ronald, *John Spargo and Wilson's Russian Policy, 1920*, in: *Journal of American History* 52 (1965), No. 3.

- Rose, Inbal, *Conservatism and Foreign Policy during the Lloyd George Coalition 1918–1922*, London: Frank Cass, 1999.
- Rose, Norman, *Lewis Namier and Zionism*, Oxford: Clarendon Press, 1980.
- Roskill, Stephen, *Hankey. Man of Secrets*, Vol. I (1877–1918), London: Collins, 1970; vol. II (1919–1931), London: Collins, 1972; Vol. III (1931–1963), London: Collins, 1973.
- Rusin, Bartłomiej, *Lewis Namier a kwestia „Linii Curzona” i kształtowanie się polskiej granicy wschodniej po I wojnie światowej*, in: *Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej* 48 (2013).
- Ruotsila, Markku, *John Spargo and American Socialism*, London: Macmillan, 2006.
- Russell, Bryant F., *Lord D'Abernon, the Anglo-French Mission, and the Battle of Warsaw, 1920*, in: *Jahrbücher für Geschichte Osteuropas* 38 (1990), H. 4.
- Sakowicz-Tebinka, Iwona, *Imperium barbarzyńców. Rosja Aleksandra II w brytyjskich opiniach prasowych*, Gdańsk: Wyd. Uniw. Gdańskiego, 2011.
- Schroeder, Paul, *The Transformation of European Politics 1763–1848*, Oxford: Clarendon Press, 1994.
- Seegel, Steven, *Mapping Europe's Borderlands. Russian Cartography in the Age of Empire*, Chicago & London: University of Chicago Press, 2012.
- Sieradzki, Józef, *Białowieża i Mikaszewicze. Mity i prawdy. Do genezy wojny pomiędzy Polską a RSFR 1920 r.*, Warszawa: Książka i Wiedza, 1959.
- Sergeev, Evgenij, *Dżordż Kurzon. Poslednij rycarz' Britanskoy imperii*, Moskva: Tovariščestvo naučnych izdanij KMK, 2015.
- Singh, Mehta Uday, *Liberalism and Empire. A Study in Nineteenth Century British Liberal Thought*, Chicago: Chicago University Press, 1999.
- Smith, Daniel M., *Aftermath of War. Bainbridge Colby and Wilsonian Diplomacy 1920–1921*, Philadelphia: American Philosophical Society, 1970.
- Snyder, Timothy, *Sketches from a Secret War. A Polish Artist's Mission to Liberate Soviet Ukraine*, New Haven; London: Yale University Press, 2000.
- Spence, Richard B., *Boris Savinkov: Renegade on the Left*, Boulder: Colorado East European Monographs, 1991.
- Steiner, Zara, *The Lights that Failed. European International History 1919–1933*, London: Oxford University Press, 2005.
- Šyškin, V. A., *Stanovlenie vnešnej politiki poslerevolucionnoj Rossii (1917–1930 gody) i kapitalističeskij mir*, St. Peterburg: Rossijskaja Akademija Nauk, Sankt-Petersburgskij Institut Istorii, 2002.
- Taylor, Alan John P., *The Struggle for Mastery in Europe 1848–1918*, Oxford: Oxford University Press, 1971.
- Tebinka, Jacek, *Wielka Brytania dotrzyma lojalnie swojego słowa. Winston S. Churchill a Polska*, Warszawa: Wyd. Neriton, 2013.
- Toye, Richard, *Lloyd George & Churchill. Rivals for Greatness*, London: Macmillan, 2007.
- Truš, M. I., *Meždunarodnaja dejatel'nost' V. I. Lenina. Zaščita zavoevanij socialističeskoj revolucii 1919–1920*, Moskva: Izd. Političeskoj Literatury, 1988.
- Ullman, Richard, *Anglo-Soviet Relations, 1917–1921*, vol. II: *Britain and the Russian Civil War*, Princeton: Princeton University Press, 1968; vol. III: *The Anglo-Soviet Accord*, Princeton 1972.
- Venier, Pascal, *The geographical pivot of history and early twentieth century geopolitical culture*, in: *The Geographical Journal*, December 2004, Vol. 170, No. 4.
- Wandycz, Piotr, *France and Her Eastern Allies 1919–1925. French-Czechoslovak-Polish Relations from the Paris Peace Conference to Locarno*, Minneapolis: University of Minnesota Press, 1962.
- Wandycz, Piotr, *Henrys i Niessel, dwaj pierwsi szefowie francuskiej misji wojskowej w Polsce 1919–1921*, w: *tenże, Polska a zagranica*, Paryż: Instytut Literacki, 1986

- Wandycz, Piotr, *Pax Europaea. Dzieje systemów międzynarodowych w Europie 1815–1914*, Kraków: Arcana, 2003.
- Wandycz, Piotr, *Secret Soviet-Polish Peace Talks in 1919*, in: *Slavic Review* 24 (1965), No. 3 (Sept.).
- White, Patrick, *Iron Curtain. From Stage to Cold War*, Oxford: Oxford University Press, 2007.
- White, Stephen, *Labour's Council of Action 1920*, in: *Journal of Contemporary History*, October 1974, vol. IX.
- Wilson, Trevor, *The Coupon and the British General Election of 1918*, in: *The Journal of Modern History* 36 (1964), No. 1 (March).
- Winid, Bogusław, *W cieniu Kapitolu. Dyplomacja polska wobec Stanów Zjednoczonych Ameryki 1919–1939*, Warszawa: Wyd. PoMost, 1991.
- Wnuk, Rafał, *Za pierwszego Sowietu. Polska konspiracja na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej (wrzesień 1939 – czerwiec 1941)*, Warszawa: Instytut Pamięci Narodowej oraz Instytut Studiów Politycznych PAN, 2007.
- Woodward, David R., *The Origins and Intent of David Lloyd George's January 5 War Aims Speech*, in: *Historian* 34 (1971), November.
- Young, Kenneth, *Arthur James Balfour. The Happy Life of the Politician, Prime Minister, Statesman, and Philosopher, 1848–1930*, London: G. Bell & Sons, 1963.
- Zamoyski, Adam, *Rites of Peace. The Fall of Napoleon & the Congress of Vienna*, London; New York: Harper, 2007.
- Zaremba, Piotr, *Demokracja w stanie wojny. Woodrow Wilson i jego Ameryka*, Warszawa: Wyd. Neriton, 2014.
- Zięba, Andrzej A., *Historyk jako produkt historii, czyli o tym, jak Ludwik Bernstein przekształcał się w Lewisa Namiera*, in: *Historyk i historia (studia dedykowane pamięci Prof. Mirosława Franćicia)*, hg. v. Adam Walaszek, Krzysztof Zamorski, Kraków: Historia Iagellonica, 2005.
- Zubačevskij, Vladimir A., *Politika Rossii v otnošenii vostočnoj časti central'noj Evropy (1917–1923 gg.): geo-političeskij aspekt*, Omsk: Omskij Gosudarstvennyj Pedagogičeskij Institut 2005.